

LOVISA, tomterna 36/3 och 37/3

BYGGNADSHISTORISK UNDERSÖKNING

Arkitektbyrå, Iiro Mikkola Oy/2018.06.04

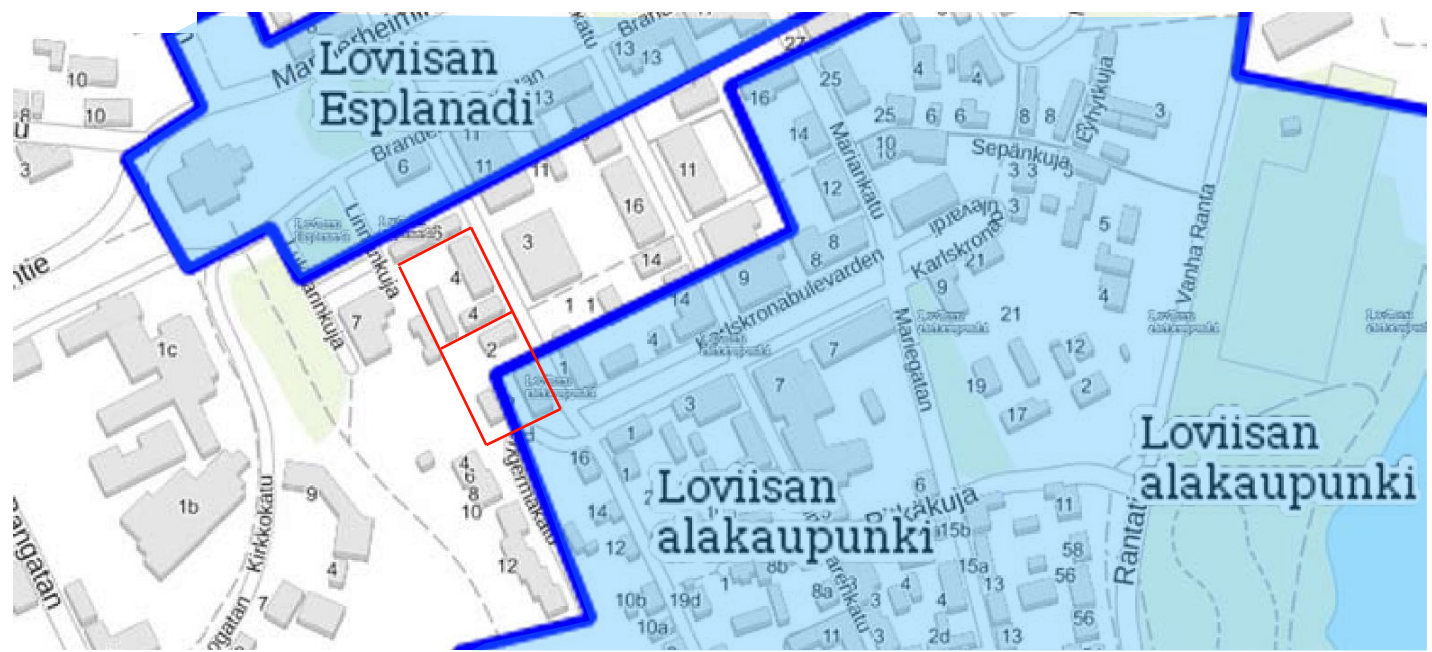
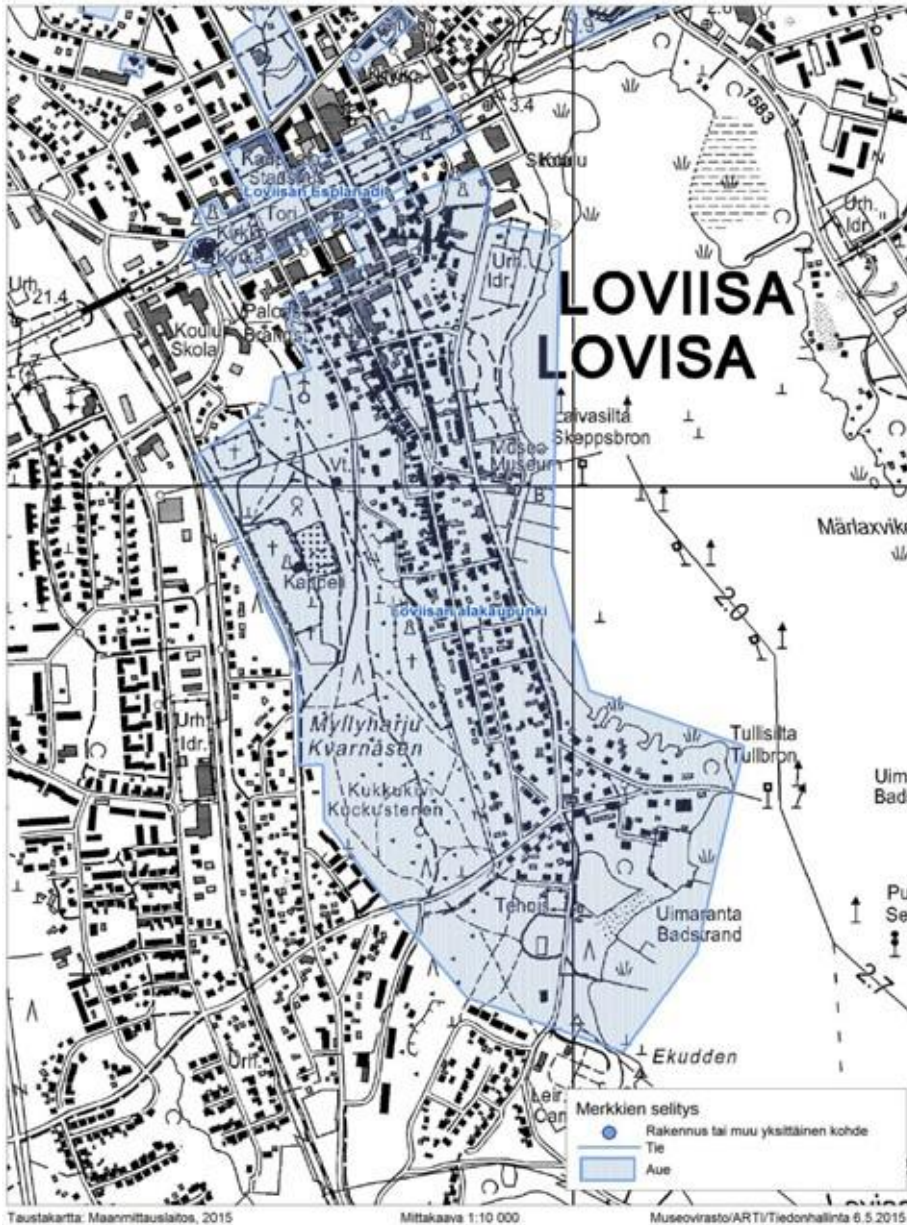

ARKKITEHTITOIMISTO IIRO MIKKOLA OY

Puistokatu 3 C
00140 Helsinki
gsm 040-5240652
iio.mikkola@iio.mikkola.fi

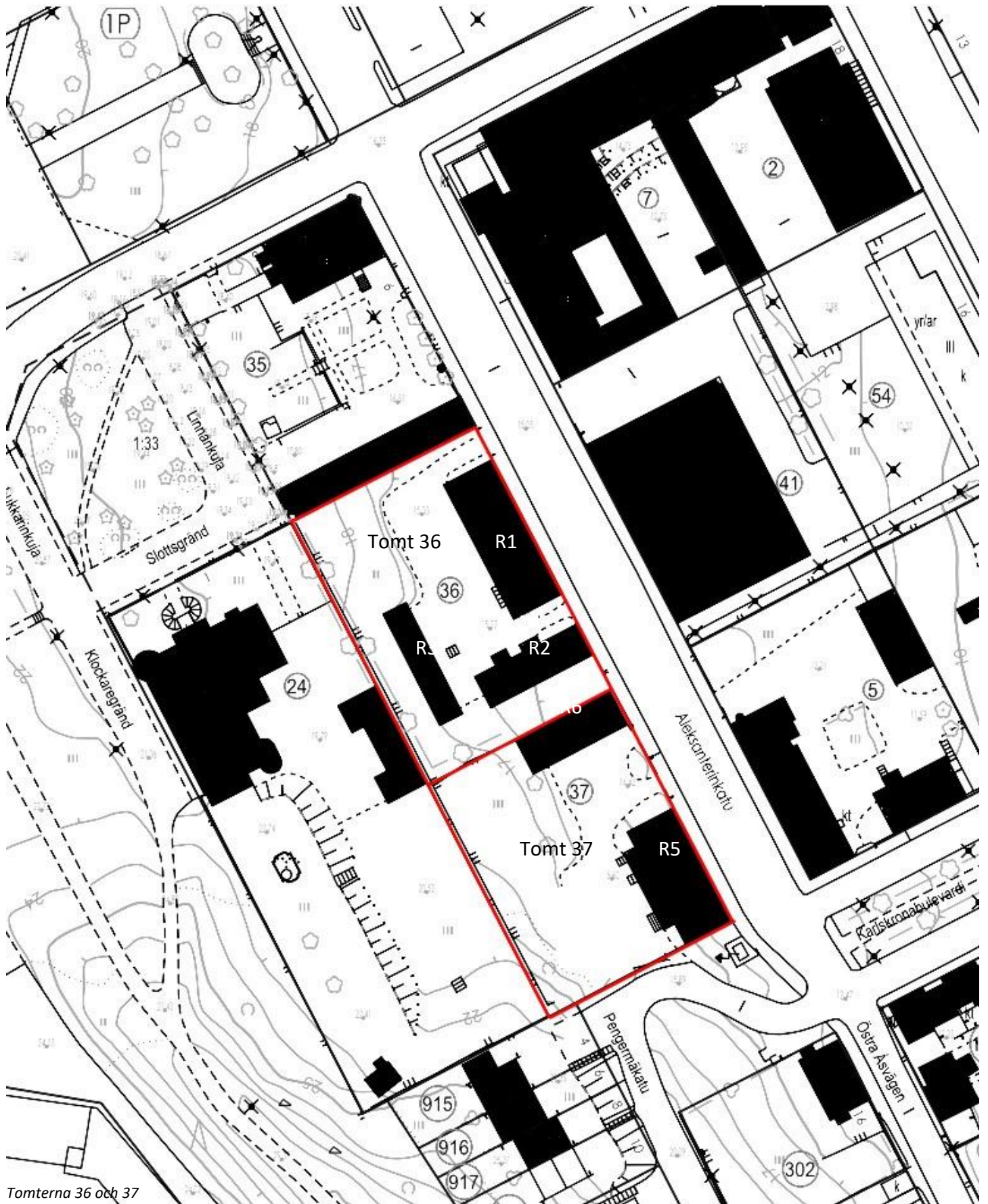
Valtakunnallisesti merkittävät
rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY)

Id: 1 519
Kunta: Lovisa
Kohdenimi: Lovisan alakaupunki

Områdesavgränsning,

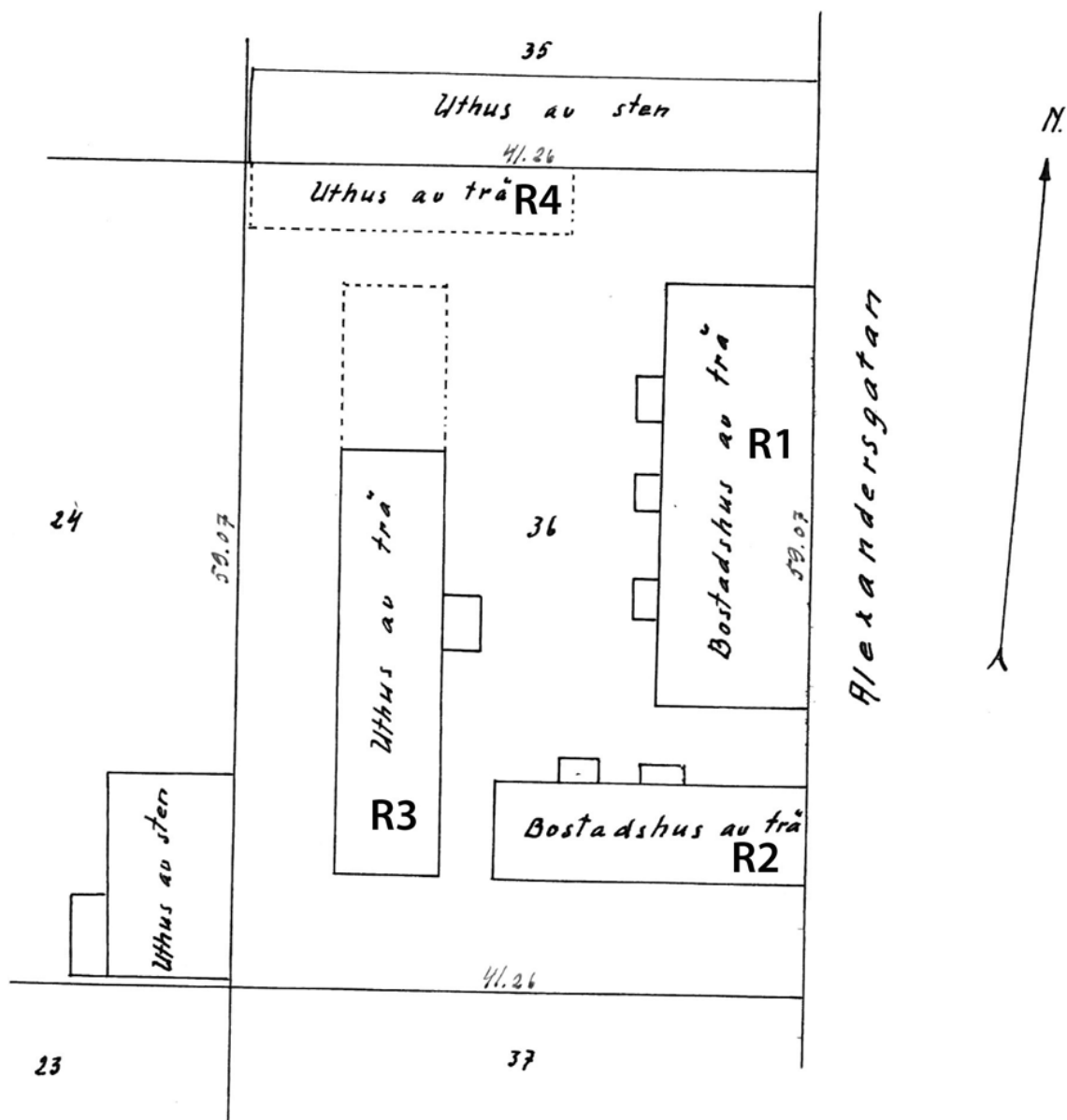

Tomterna 36 och 37

Tomt 36/3, Alexandersgatan 4, Lovisa
BYGGNADSHISTORISK UNDERSÖKNING

- Tomtens alla ursprungliga byggnader från den första byggnadsfasen (inklusive ett vagnskjul, totalt sex olika byggnader) förstördes i stadsbranden 1855. Alla nuvarande byggnader är yngre än detta.

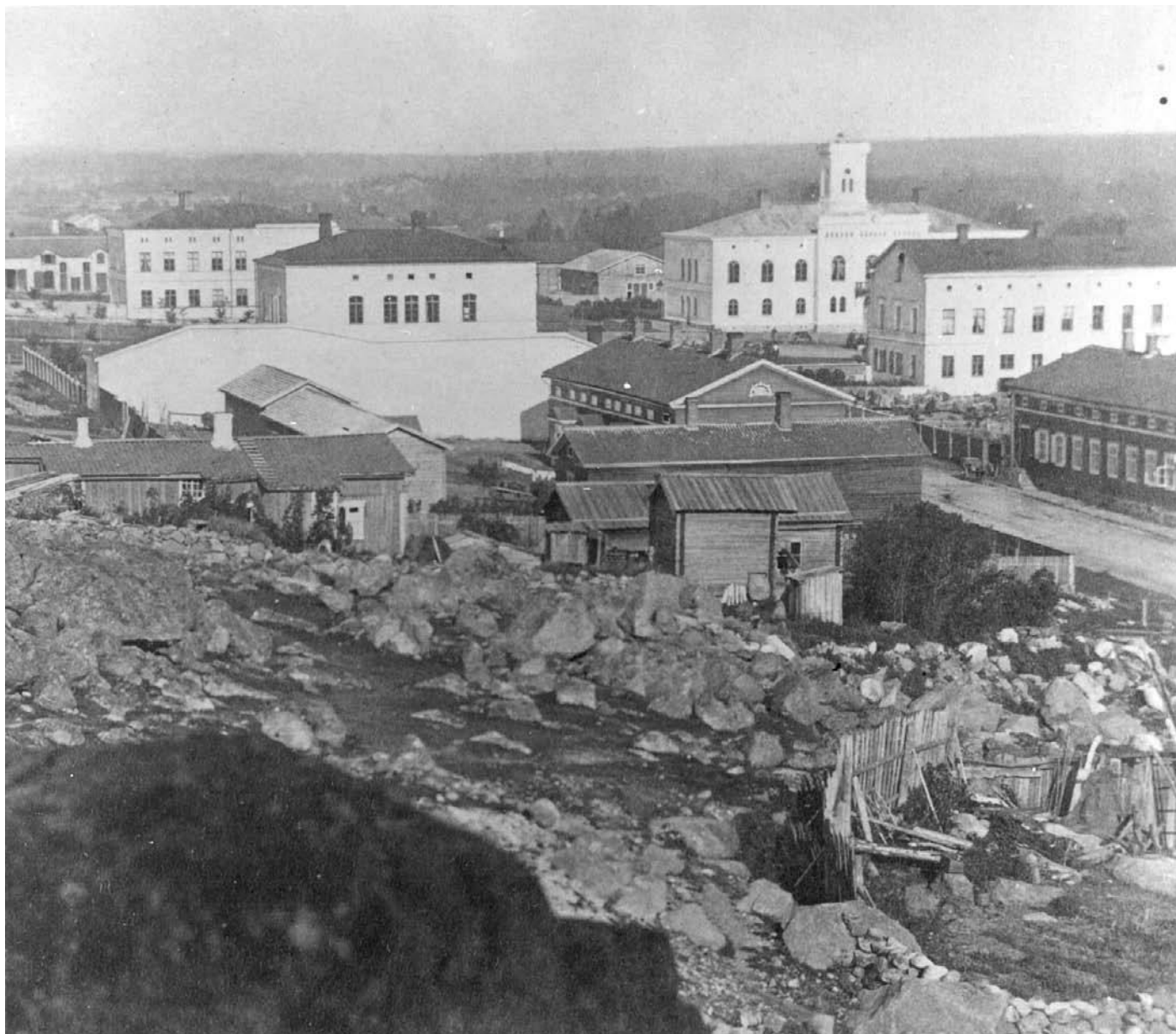
- Tomtens nuvarande byggnader (byggnad R1/huvudbyggnad, byggnad R2/bageri-bostadshus av trä, byggnad R3/bostadshus av trä), är designade för köpman Hamberg 1859. Uthuset (byggnad R4), som på tomtkartan från 1924, ligger vid gränsen till granntomten 35 har rivits.

Byggnad R1, huvudbyggnad

- Huvudbyggnaden med stockstomme ligger längs Alexandersgatan. Ursprungligen hade byggnaden en sal, åtta rum och ett kök samt källarutrymmen. På byggnadens norrgavel fanns en butikslokal.

- I samband med en förändring av byggnaden, i början av 1900-talet, tog man upp ytterligare en dörröppning på fasaden mot Alexandersgatan, vilken blev en ny entré till butikslokalen. Då fanns Johan Nyholms tyg- och lanthandel och Anna Wahlroos bokhandel i byggnaden.

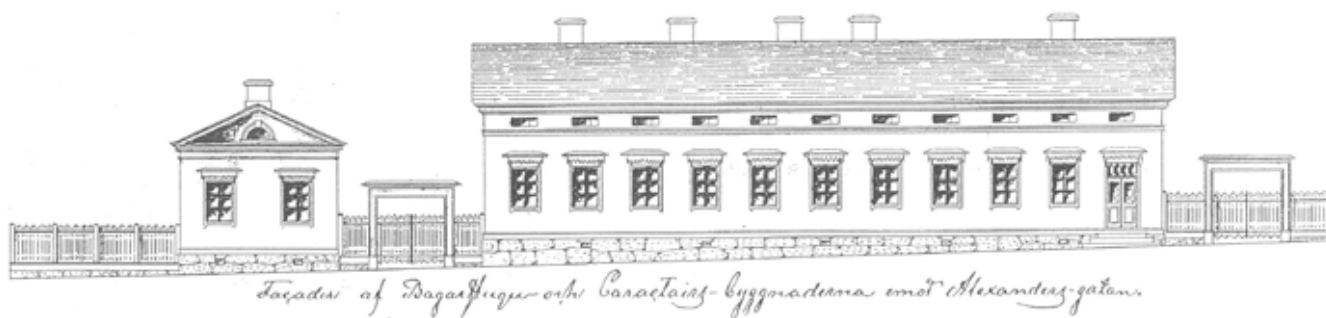

Fotografi från början av 1900-talet taget från åsens riktning, tomt 36 trädgård och huvudbyggnad är väl synliga. Bildkälla: Museiverket.

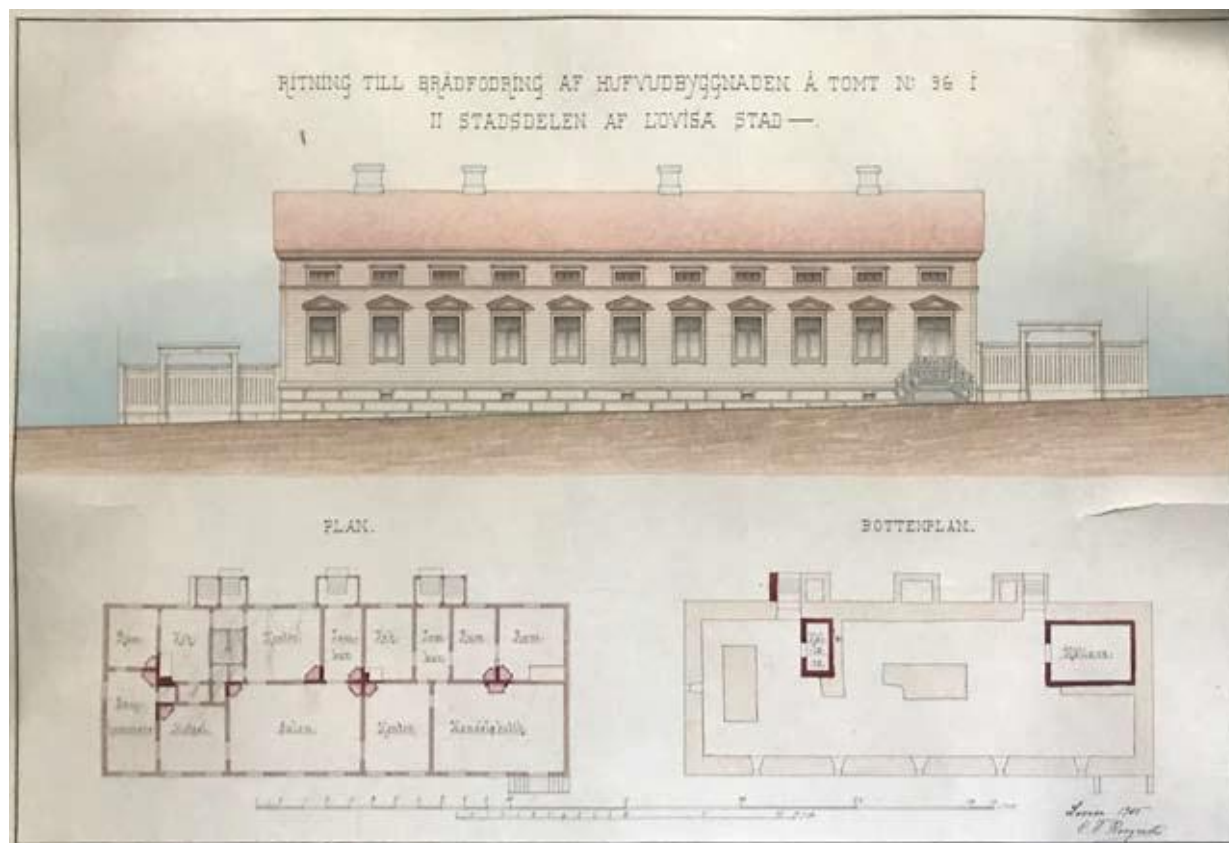

- Senare på 1950-talet gjordes stora förändringar på byggnaden. Alla de gamla spröjsade fönstren med tre rutor togs bort från fasaden längs Alexandersgatan och ersattes av en rad stora skyltfönster och nya ingångar till affärslokalerna. Av de ursprungliga öppningar mot Alexandersgatan är endast de små fönstren på vindsvåningen bevarade. På fasaden mot innergården byttes de gamla fönstren med tre rutor ut mot lägre fyrkantiga fönster men man kan fortfarande ana hur fönstren harmonierade med varandra. På innergården revs de ursprungliga verandorna vid entréerna. Även i interiören gjordes motsvarande stora ändringar, bland annat revs alla gamla ugnar och skorstenar. Den gamla bottenvåningen revs och en ny våning som var 70 cm lägre än den gamla byggdes. På samma sätt revs det gamla bjälklaget mot vindsvåningen och ett nytt betongbelagt tak som var 1 m lägre uppfördes.

-Inventering av arkivmaterial över byggnadsbeståndet i Lovisa Centrum (Fm.Fredrika Andersson 1996) konstaterar följande: *"I gårdens huvudbyggnad har gjorts en hel del förändringar såväl i fasaden som i interiören. Under början av seklet gjordes de sexrutade fönstrena om till skyltfönster, nya dörrar öppnades till nya butikslokaler. I bagarstugubyggnadens gavel mot Alexandersgatan öppnades likaså en butik. Numera upptas så got som hela byggnaden av affärslokaler vilkas stora skyltfönster gör den gamla byggnaden oigenkännelig."*

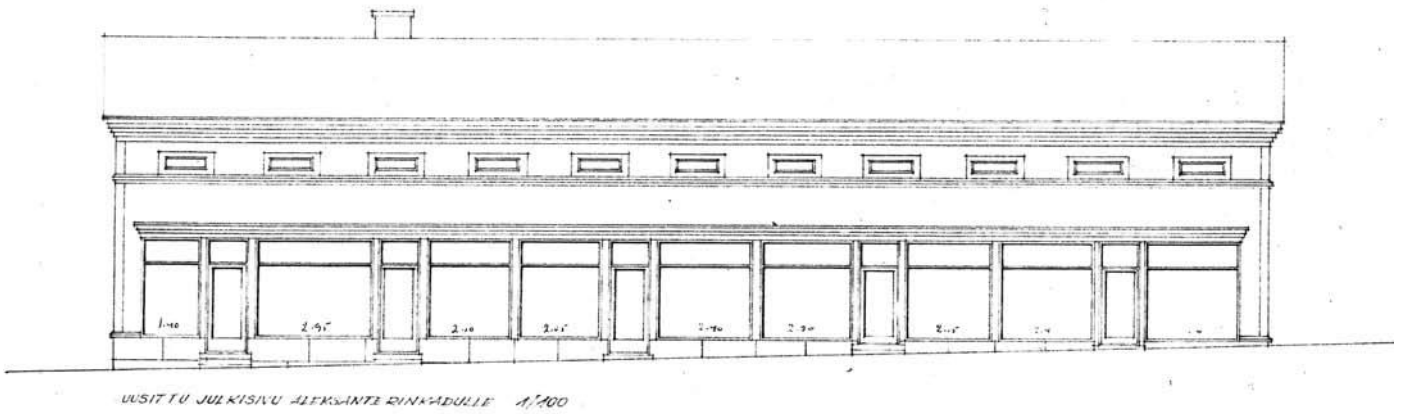
Tomt 36 fasad på huvudbyggnad och gavel på uthus R2 enligt planen daterad 1859.

Tomt 36 huvudbyggnad enligt planen daterad 1905.

Tomt 36 huvudbyggnad, en ny till butikslokalen har lagts till längs Alexandersgatan. Planer från 1920-talet.

Tomt 36 huvudbyggnad, fasad mot Alexandersgatan med nuvarande utseende, tillståndsritning stämplad 1957.

Tomt 36, huvudbyggnad, fasad mot Alexandersgatan med nuvarande utseende.

Innergården med nuvarande utseende.

Fotografi tomt 36 huvudbyggnad, vindsvåning. Bjälklag i betong som lades till i samband med förändringsarbeten klart synlig.

Tomt 36 Byggnad R1 vy över butikslokal.

Tomt 36 Byggnad R1 vy över butikslokal.

Tomt 36 Byggnad R1 vy över butikslokal.

Tomt 36 Byggnad R1 vy över butikslokal.

Tomt 36 Byggnad R1 nya dörrar till butikslokalerna

Tomt 36 Byggnad R1 befintliga våtrum.

Tomt 36 Byggnad R1 trappa till källaren.

Byggnad nr 2, bageri/-bostad

- Ligger i tomtens södra hörn.

- På ritningen från 1859 är byggnaden märkt som bageri, stor bakugn i byggnadsstommens centrum.

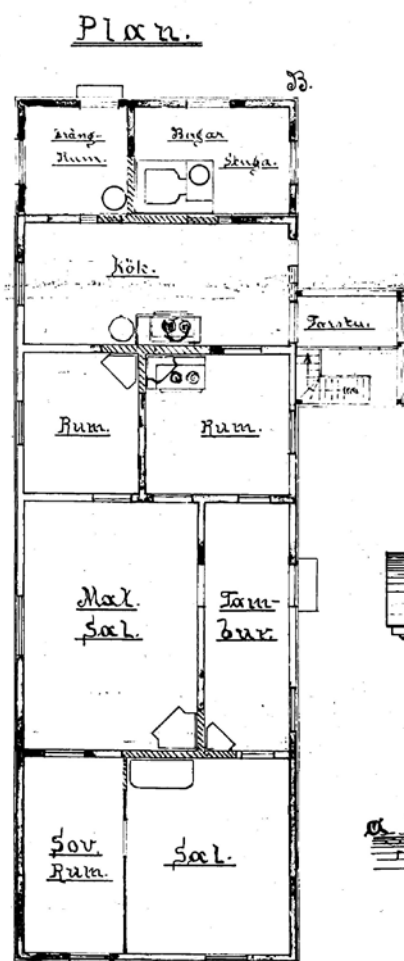
- Byggnaden har under 1900-talet utökats genom att man förlängt byggnadsstommen västerut i början av 1900-talet. Bageriet flyttades från sin ursprungliga plats till utbyggnaden. Vid samma tillfälle gjordes den gamla bageridelen om till bostad, när den gamla delen av byggnaden blev en rymlig lägenhet med sammanlagt fem rum och kök.

- Gaveln som vetter mot Alexandersgatan har under 1900-talet gjorts om till butikslokal. I samband med denna ändring har man i gaveln gjort en entré där det tidigare satt ett fönster. Vid senare ändringar 1926 har fönstret vidgats och den gamla fönsteröppningen har försvunnit helt. På gaveln finns det idag ett stort skyltfönster och entré till butikslokalen.

- Byggnaden har senare under 1900-talet delats upp i flera mindre lägenheter. Interiören har förändrats bland annat genom att man lagt till kök och våtutrymmen vilket krävs för bostadsfunktionen.

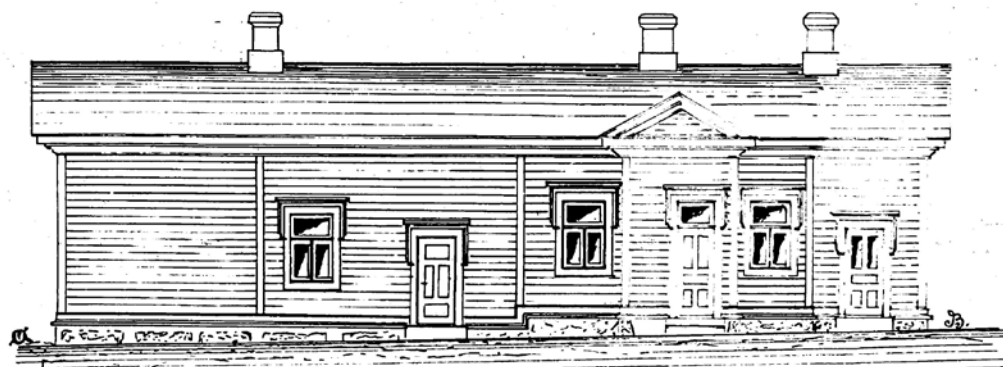
- Tomt 36 på innergården har fönsterfördelningen och ingångarna till lägenheterna ändrats i samband med att bostäderna ändrades till sitt nuvarande utseende.

- De ursprungliga spisarna och skorstenarna har rivits i samband med ändringarna, för närvarande har byggnaden mekanisk frånluftsventilation.

Ritning till förändring av det mindre
boningshuset av trä å tomten №36 vid
Alexandersgatan i Lovisa stad.

Tasas. a-s.

Set med rödt tillbyggs och ändras
Set med grönt bortrivs

Tomt 36 Byggnad R2 vy över innergården sedd från Alexandersgatan.

Tomt 36 Byggnad R2 vy över butikslokal.

Tomt 36 Byggnad R2 sedd från brandgränden mellan tomterna 36 och 37. Förlängningen av byggnad R2 skiljer sig märkbart.

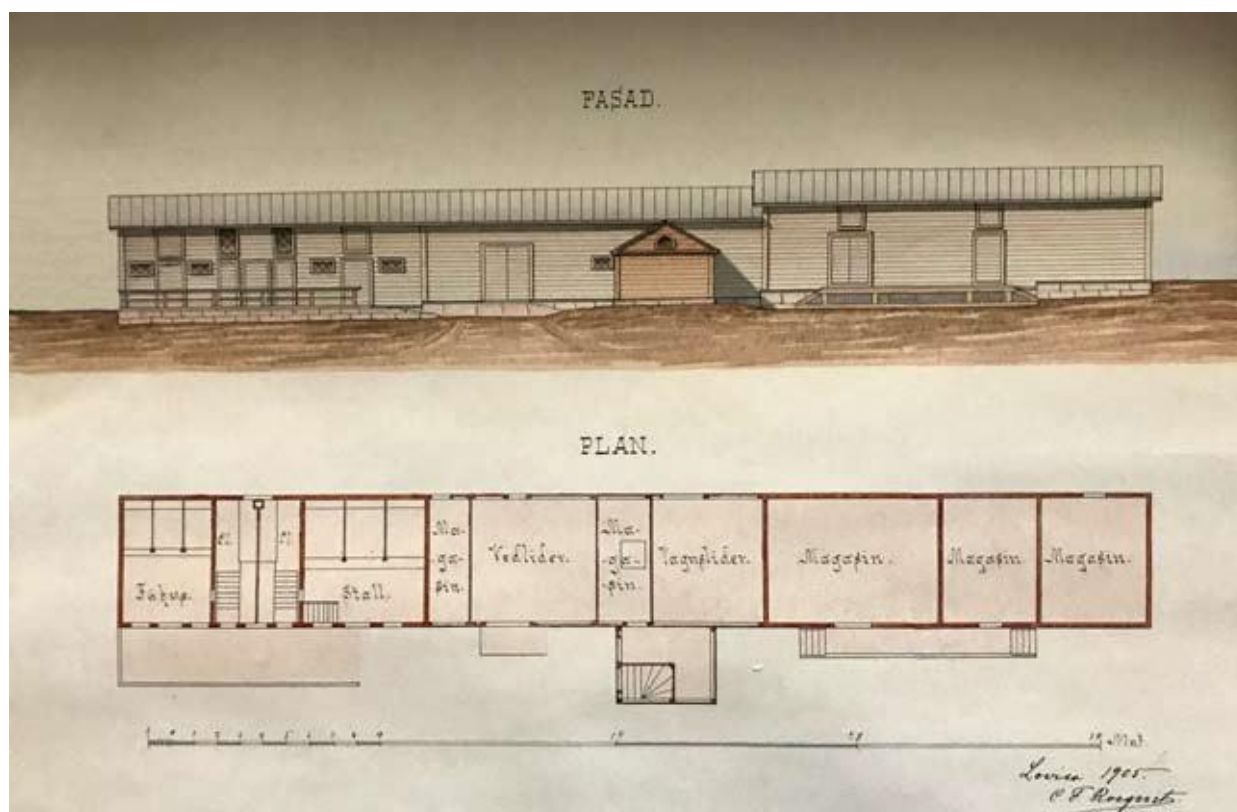
Tomt 37 Byggnad R6 brandmur.

Byggnad nr 3, rött uthus

- Till största del timmer, plankförsatt ouppvämt uthus.
- Ligger på innergården på den västra sidan.
- Fungerade ursprungligen som bland annat fäbod, stall, vedförråd, iskällare.
- Uthuset är i södra delen ser väsentligen ut som den ursprungliga byggnaden.
- I den norra delen av uthuset har den stor del av förrådsutrymmena rivits samt en tärningsformad vinge på långsidan. Den rivna delen har flyttats till ny plats i Lovisas omnejd.

Tomt 36 uthus daterad 1859 enligt plan.

Tomt 36 uthus daterad 1905 enligt plan. Väggar med timmer markerade med rött.

Uthuset som det ser ut idag

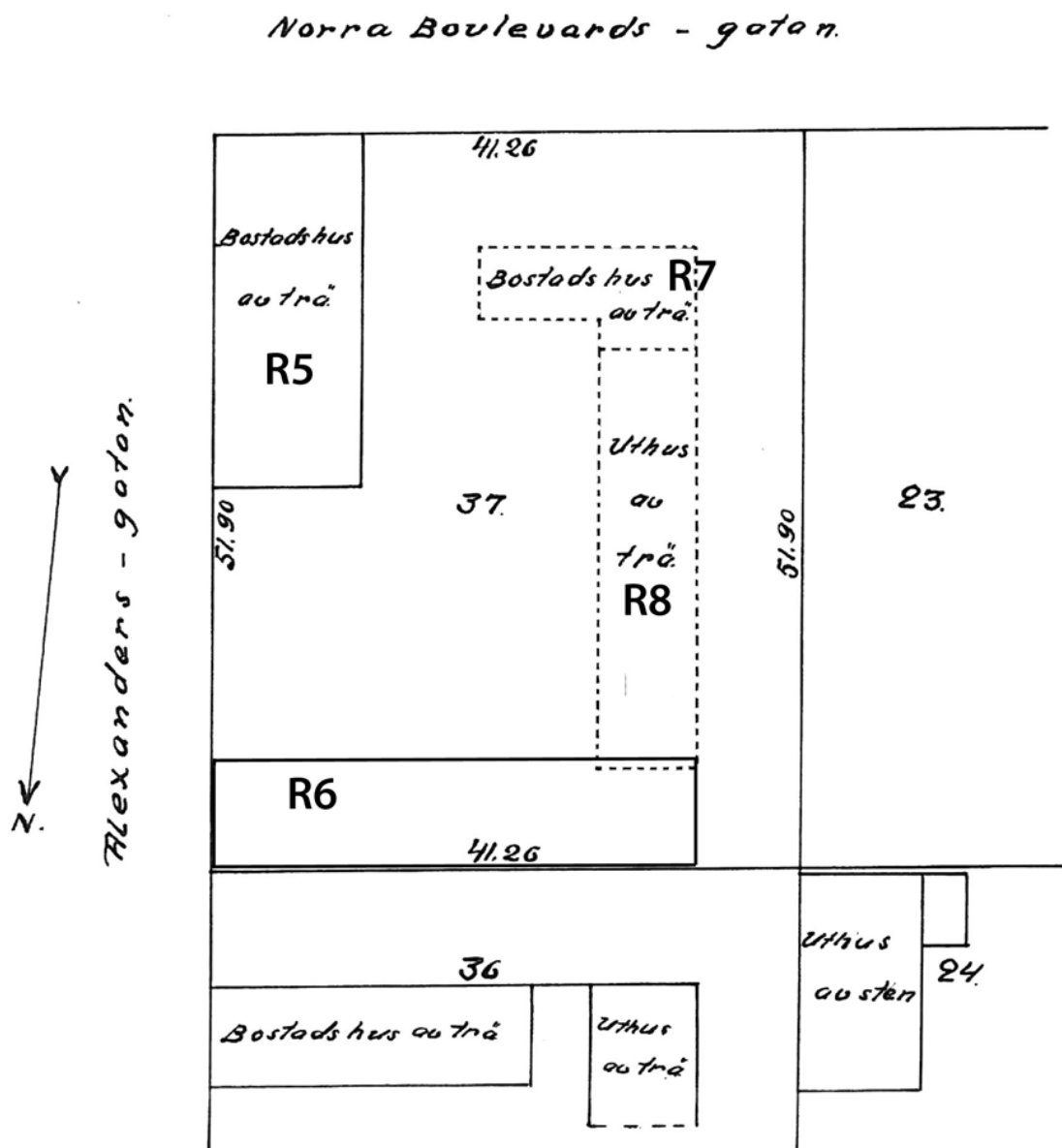
Uthuset som det ser ut idag

Uthuset som det ser ut idag, interiørbild av det tidligere stallet. .

Tomt 37/3, Alexandersgatan 4, Lovisa
BYGGNADSHISTORISK UNDERSÖKNING

- Tomtens alla ursprungliga byggnader från den första byggnadsfasen förstördes i stadsbranden 1855.
Alla nuvarande byggnader är yngre än detta.

Vy längs Alexandersgatan norrut.

Byggnad R5, huvudbyggnad

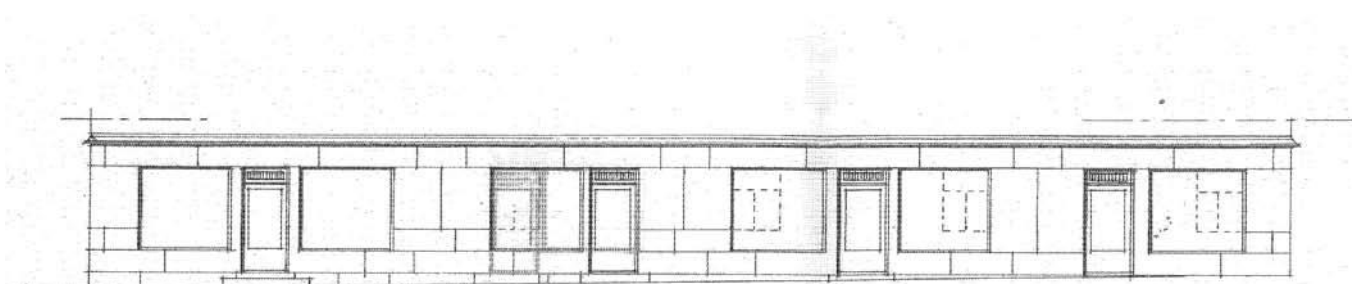
- Huvudbyggnaden med en stenstomme på gatunivå och timmerstomme på andra våningen ligger längs Alexandersgatan, i tomtens sydöstra hörn. Byggdatum går tillbaka till ca 1900.
- Fönstren på våningen byggd av sten har förstörats till skyltfönster två gånger. För första gången enligt tillståndsrutningen daterad 1958 för de butikslokalerna i byggnadens södra ände och för de återstående tre butikslokalerna 1962.
- I byggnadsdelen av trä finns det bostäder med entré från innergården. Ursprungligen var antalet bostäder 2 stycken, vilka senare delades upp till mindre bostäder, som nu är fyra till antalet.
- Med undantag för ändringarna på bottenvåningen har fasaden väsentligen sitt ursprungliga utseende.
- Byggnaden försågs med oljeuppvärmning på 1960-talet.

Byggnad R5 sedd från Terrassgatan.

Vy längs Alexandersgatan norrut. Tomt 37 huvudbyggnad till vänster på bilden. Bild: Museiverket

FASAD MOT ALEXANDERSGATAN

Tomt 37, huvudbyggnad R5 ändringsritning för butiksentréerna på bottenvåningen och de nya skyltfönstren 1962.

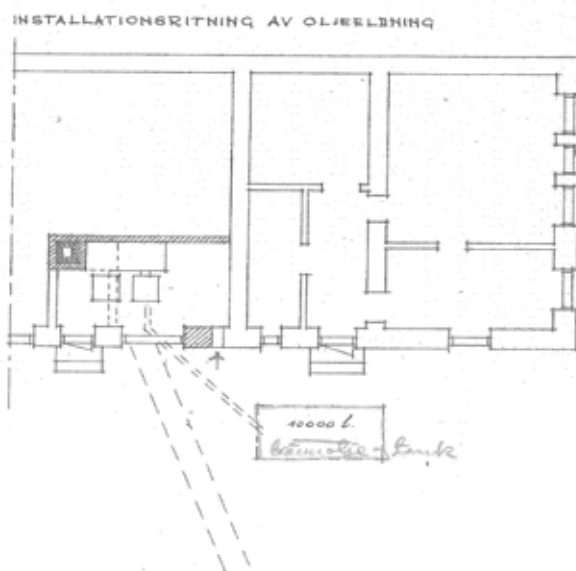
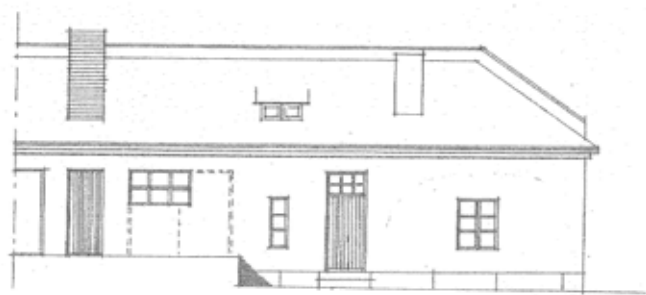

Tomt 37, huvudbyggnad 37 som det ser ut idag.

Byggnad R6, uthus

- Ligger på den norra delen av tomten, i öst-västlig riktning. Den norra väggen fungerar som brandmur.
- Stenstomme, putsad, byggd under första hälften av 1900-talet.
- Byggnaden ändrades under andra hälften av 1900-talet genom att änden blev en butikslokal och en förlängning in mot innergården. Under 1960-talet försågs byggnaden med en ny skorsten och ett pannrum, vars oljepanna förser tomtens huvudbyggnad.
- Byggnadens användningssyfte är bland annat vagnskjul, förvaring, bilverkstad och bageri.

Byggnad R6, ändringsritning från 1962/nytt pannrum och skorsten.

Byggnad R6 som den ser ut idag sedd från innergården.

Byggnad R6 som den ser ut idag sedd från innergården/västra gaveln.

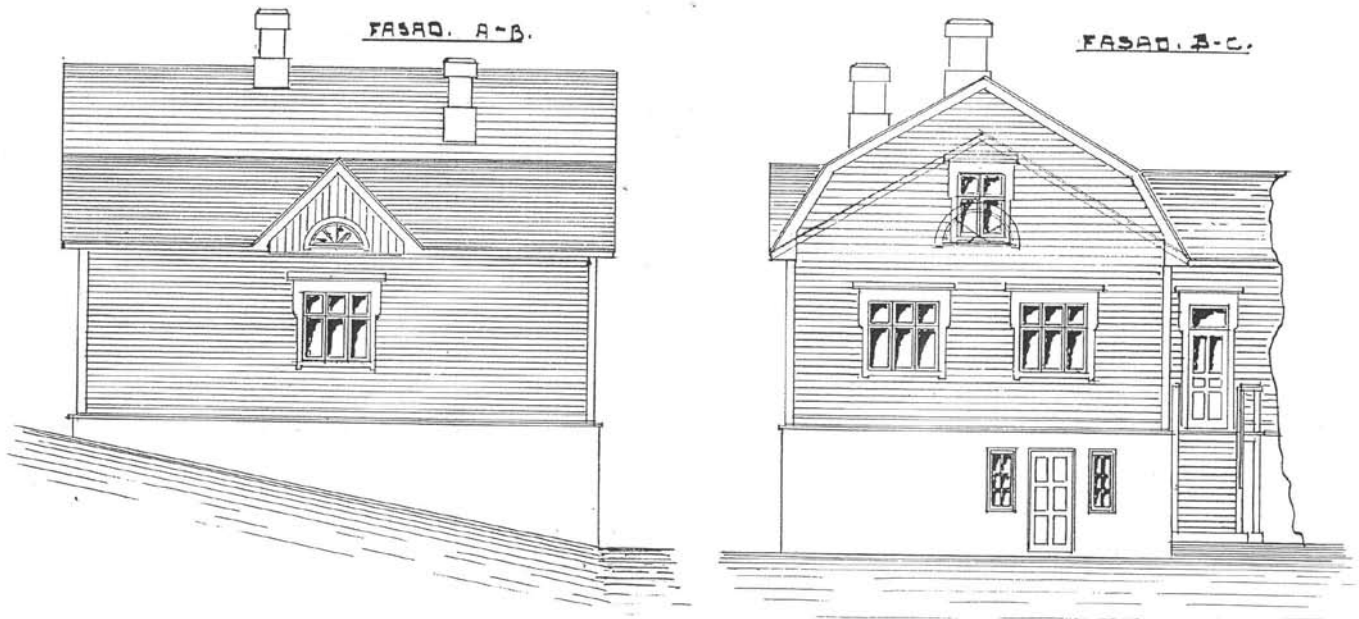

Byggnad R6, bild av gavelns butiklokal.

Byggnad R7, bostadshus och **Byggnad R8**, uthus.

- Båda byggnaderna har rivits, rivningstillstånd från 2004.

Tomt 37 byggnad R7.

Byggnad R8 stengrund på gården.

Flygfoto från 1926, tomterna 36 och 37 syns tydligt.